

مقدمه

روستا به عنوان یک مکان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، زیستگاه جماعتی از مردم در خارج از محدوده شهرهاست که دارای هویت تاریخی، جغرافیایی و فرهنگی مخصوص به خود می باشد (امیری، ۱۳۹۰). اساس توسعه گردشگری در نظر داشتن رابطه ای است که میان سه جزء گردشگران، مقصد و جامعه میزبان برقرار است. این رابطه می تواند سنجیده، پویا و سازنده و یا مخرب باشد. از یک طرف گردشگری می تواند با مشارکت در اشتغال زایی و ایجاد درآمد، اقتصاد جوامع محلی را احیا کند و نیز می تواند در تقویت فرهنگ محلی سهمیم باشد و در حفظ محیط زیست یا بازسازی محیط زیست و ساخته دست بشر تغییر ایجاد کند. از طرف دیگر گردشگری قادر است اقتصاد محلی را جلو بیاورد و کیفیت زندگی و محیط زیست جوامع محلی را پایین بیاورد. بنابراین هدف گردشگری روستایی این است که با حفظ منابع طبیعی در دراز مدت بین این سه جزء تشکیل دهنده گردشگری اعتدالی موزون برقرار کند. (شارپلی، ۱۳۸۰: ۱۲۱). مشارکت جامعه در گردشگری جزء ضروری توسعه گردشگری پایدار بویژه در زمینه گردشگری روستایی است. (همان: ۱۲۳)

تنوع بخشی به اقتصاد، بالا بردن شاخص های توسعه ی انسانی، مشکلات ناشی از صنعتی شدن و آلودگی بیش از حد استاندارد شهرها به ویژه شهرهای بزرگ، مهاجرت های روستایی، افزایش بهره وری و کارآمدی نیروی انسانی، اشتغال زایی، تعامل فرهنگ ها و گفتمان ها، حفظ محیط زیست، و در مجموع توسعه ی پایدار از دغدغه هایی است که جهان امروز با آن روبرو است. هر یک از کشورها در هر سطحی از توسعه در تلاشند که پاسخ لازم به دغدغه های مذکور را بیابند. در این میان، کشورهایی که به متنوع سازی اقتصاد روی آورده اند و می خواهند خود را از اقتصاد تک پایه ای برهانند در جستجوی شناخت راه های آن یا خلق راه ها و روش های جدیدند. یکی از این روش ها گردشگری است که اغلب کشورها به ویژه کشورهایی که به لحاظ موقعیت مکانی از این مزیت برخوردارند، آن را در برنامه های توسعه ی ملی خود گنجانده اند تا از این طریق بتوانند فرآیند توسعه ی ملی خود را سرعت بخشند. توریسم انواع مختلفی دارد که اکنون شکلی نوین و گزیداری از توریسم با عنوان توریسم روستایی، با هدف توسعه پایدار جوامع محلی در نواحی روستایی، بعنوان ابزاری جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی و یکی از مهمترین مشاغل مدرن در مناطق روستایی ارتقاء یافته

است. از انواع مهم و در حال رشد توریسم، توریسمی است که مربوط به روستا و مناطق روستایی می باشد. توریسم وابسته به روستا در کشورهایی که دارای صنعت توریسم رشد یافته ای هستند به شدت در حال رشد و گسترش می باشد (Walpole & Goodwin, 2000). با توجه به ویژگی بارز گردشگری روستایی به مثابه یکی از مردمی ترین اشکال گردشگری، می توان انتظار داشت که این صنعت از یک سو به رشد اقتصادی و تنوع فعالیت های روستایی و از سوی دیگر با جذب مازاد نیروی انسانی، به ایجاد اشتغال و درآمد زایی برای ساکنان روستاها کمک کند و فرصتی برای توسعه همه جانبه قلمداد شود. (سبزیان ملایی و خسروی پور، ۱۳۹۱، ۲). سکونتگاه های روستایی، به خصوص در کشورهای جهان سوم که نزدیک به ۱/۲ جمعیت این گونه کشورها را در خود جا داده اند، با مسائل و مشکلات حادثی از قبیل: مهاجرت های روستایی، پایین بودن سطح اشتغال، پایین بودن سطح بهره وری در بخش کشاورزی، فقدان یا کمبود زیربنای رفاهی و خدماتی مواجه اند. این در حالی است که تعداد قابل توجهی از این گونه سکونتگاه ها به لحاظ موقعیت مکانی و داشتن عناصر مهم جذب گردشگر، مانند مناظر طبیعی، آثار باستانی، تنوع اقلیمی، آداب و سنن اجتماعی، زمینه های مناسبی برای توسعه ی فعالیت های گردشگری دارند. بدون شک دست یابی به چنین هدفی مستلزم شناخت فرآیند گردشگری، طبقه بندی رویکردها، سیاست ها و آثار اجتماعی-فرهنگی، زیست محیطی و اقتصادی است، تا با یک پشتوانه ی علمی و آگاهی از آثار مثبت و منفی این پدیده در جهان و ایران، به انتخاب یک راهبرد منطقی واقع گرا توأم با برنامه ریزی و مدیریت صحیح گردشگری در چهارچوب فرآیند توسعه ی همه جانبه و پایدار دست زد. بسیاری از ساکنین شهری علاقه مند هستند که از محیط شلوغ و آلوده ی شهری به محیطی آرام و پاکیزه برونبدند همین دلیل بسیاری از افراد برای حفظ سلامتی و آرامش خاطر گردش در مناطق روستایی را انتخاب می کنند و تجربه های تازه ای را در زندگی خود کسب می نمایند. (رجبی، ۱۳۹۰)

در این تحقیق سعی شده به شناسایی مفهوم گردشگری روستایی با رویکردی به گردشگری پایدار نگریسته شود.

مبانی نظری تحقیق

روستاها به دلیل ویژگی ها و ماهیت وجودشان به طور مستقیم به طبیعت پیرامون خود وابسته و متکی هستند به طوری که تغییرات در این بستر مکانی در گذر زمان شکل می گیرد و در فضایی جغرافیایی مبتنی بر کنش متقابل میان عوامل و روندهای طبیعی - اکولوژیک و اجتماعی - اقتصادی - سیاسی را خلق می نماید، بنا به درجه ی تغییرات و دگرگونی های روستایی بخش هایی از فضای درونی و بیرونی روستا شکل طبیعی و بکر خود را حفظ می نماید، همین ویژگی روستا برنامه ریزی اکوتوریسم را در چنین محیطی امکان پذیر می سازد. کنفرانس جهانی توریسم، توریسم روستایی را شامل انواع گردشگری با برخورداری از تسهیلات و خدمات رفاهی در نواحی روستایی می داند که امکان بهره مندی از منابع طبیعی و جاذبه های طبیعت را همراه با شرکت

در زندگی روستایی (کار در مزرعه و کشاورزی) فراهم می آورد. توریسم روستایی، توریسم زراعی و کشاورزی را نیز در بر می گیرد و موزه ای از ارائه ی خدمات و تسهیلات خدماتی مانند اسکان، پذیرایی ، امکانات، وسایل سرگرمی، برپایی جشن ها و مراسم محلی، تولید و فروش صنایع دستی و محصولات کشاورزی را نیز دربر دارد. (مراد نژاد، ۱۳۸۱: ۵۲)

گردشگری روستایی به عنوان یک فعالیت تفریحی، اجتماعی، در نیمه ی دوم قرن هجدهم در انگلستان و اروپا ظاهر شد. قبل آن هم مناطق روستایی مورد استفاده فعالیت های تفریحی قرار گرفته بودند اما شرکت در این فعالیت های تفریحی محدود به اقشار برتر جامعه بوده است. در قرن نوزدهم و بیستم به دلیل توسعه ی حمل و نقل و سهولت جابه جایی راهیابی به مناطق روستایی آسان شد. رشد سریع تقاضا برای گردشگری روستایی از سال ۱۹۴۵ آغاز شد البته در همین زمان گردشگری روستایی شاهد رشد برجسته ی گردشگری بین المللی شاهد رشد جمعیت بوده و افزایش تقاضا برای گردشگری روستایی تا اندازه ای منجر به توسعه ی گردشگری شد. (شارپلی، ۱۳۸۰: ۵۳)

بیان مساله:

اصول کلی در گردشگری روستایی را می توان به شاخه های زیر تقسیم نمود:

۱. تفریحی: گسترش تفریحات گردشگران در روستا باید بر اساس فعالیت هایی باشد که نمایان گر روستا و زیبایی ها، فرهنگ، تاریخ و حیات وحش آن می باشد.
۲. توسعه: توسعه ی روستا باید حفظ محیط زیست و اهداف تفریحی را تقویت کند به طور مثال می تواند استفاده ی بهتری از مکان های تاریخی داشته باشد تا مکمل درآمدهای حاصل از زمین های کشاورزی باشد و این مهم با احیای زمین های متروک و ایجاد فرصت های جدید برای دسترسی به روستا حاصل می شود.
۳. اقتصاد روستایی: سرمایه گذاری در گردشگری روستایی باید از اقتصاد آن حمایت کند با این حال باید در مناطق وسیع کم جمعیت صورت گیرد تا از انبوهی جمعیت و خسارات ناشی از فرسایش منابع طبیعی و استفاده ی بیش از حد آن ها جلوگیری شود و موجب گسترش اقتصاد و فواید دیگر شود.
۴. حفظ محیط زیست: کسانی که از گردشگری روستایی سود می برند باید در حفظ آن سهم باشند و با حمایت های سیاسی و عملی از محیط زیست و اجرای سیاست ها و برنامه های تفریحی، کیفیت آن را بهبود بخشند.
۵. بازاریابی: تبلیغ و اطلاع رسانی در مورد صنعت گردشگری باید فهم مردم را نسبت به آن عمیق کند تا استفاده ی بهینه از روستا منجر به درک و لذت بردن از آن ها شود. (شارپلی، ۱۳۸۰: ۲۳).
۶. طرح ریزی: برنامه ریزی و اداره ی توسعه ی گردشگری باید با منظره توازن داشته باشد و هر جا که

ممکن است آن را گسترش دهد.

گردشگری روستایی:

روستا به عنوان یک مکان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، زیستگاه جماعتی از مردم در خارج از محدوده شهرهاست که دارای هویت تاریخی، جغرافیایی و فرهنگی مخصوص به خود می باشد (امیری، ۱۳۹۰). اساس توسعه گردشگری در نظر داشتن رابطه ای است که میان سه جزء گردشگران، مقصد و جامعه میزبان برقرار است. این رابطه می تواند سنجیده، پویا و سازنده و یا مخرب باشد. از یک طرف گردشگری می تواند با مشارکت در اشتغال زایی و ایجاد درآمد، اقتصاد جوامع محلی را احیا کند و نیز می تواند در تقویت فرهنگ محلی سهمیم باشد و در حفظ محیط زیست یا بازسازی محیط زیست و ساخته دست بشر تغییر ایجاد کند. از طرف دیگر گردشگری قادر است اقتصاد محلی را جلو بیاورد و کیفیت زندگی و محیط زیست جوامع محلی را پایین بیاورد. بنابراین هدف گردشگری روستایی این است که با حفظ منابع طبیعی در دراز مدت بین این سه جزء تشکیل دهنده گردشگری اعتدالی موزون برقرار کند. (شارپلی، ۱۳۸۰: ۱۲۱). مشارکت جامعه در گردشگری جزء ضروری توسعه گردشگری پایدار بویژه در زمینه گردشگری روستایی است. (همان: ۱۲۳) برخی از تعاریفی که تاکنون برای توریسم روستایی ارائه شده اند بدین شرح می باشد:

گردشی توام با مسئولیت به نواحی روستایی است که باعث حفظ محیط زیست و توسعه رفاه جوامع محلی می گردد. (Lai & Nepal, 2006)

توریسم روستایی را هر شکلی از توریسم که نشان دهنده نوعی از زندگی روستایی، هنر، فرهنگ و میراث فرهنگی در مکان های روستایی باشد و به موجب آن سودآوری برای جوامع محلی هم به لحاظ اقتصادی و هم اجتماعی به همراه داشته باشد و نیز تعاملاتی را بین گردشگران و افراد محلی به منظور توسعه تجربه بیشتر و تبادلات فرهنگی و اجتماعی ایجاد نماید تعریف نمود. گردشگری روستایی باید به عنوان بخشی از فرآیند توسعه روستایی که یکی از مفاهیم و اشکال توسعه پایدار است، مورد توجه قرار گیرد. (محمدی و حیاتی، ۱۳۹۱: ۶)

این نوع گردشگری در محیط روستایی انجام می پذیرد، در این نوع گردشگری می توان به فعالیت هایی نظیر دیدن مزارع روستایی، رسیدن به آرامش در محیط روستا، گشت و گذار در طبیعت، داد و ستد با روستاییان و غیره اشاره نمود. اهداف این نوع گردشگری زمینه های اقتصادی، اجتماع یو فرهنگی می باشند. گردشگری روستایی از نظر فعالیت به دو نوع تفکیک می شود:

- ۱ گردشگری با تکیه بر کشاورزی در مزرعه: کشاورزی و دیگر فعالیت های مربوط به آن حول محور اصلی این نوع از گردشگری را شکل می دهد که به آن گردشگری کشاورزی نیز گفته می شود.
- ۲ گردشگری بدون تکیه بر کشاورزی و خارج از مزرعه: محور فعالیت ها چیزی غیر از فعالیت های کشاورزی

است مانند گشت و گذار در طبیعت، حضور در روستا، دوچرخه سواری، اسب سواری و غیره (ظهرابی، ۱۳۸۵). اساس توریسم روستایی، ترکیب محیط زیست روستایی، فعالیت های مزرعه و فرهنگ های خاص موجود در روستا بمنظور فراهم نمودن گردشگری و تنوع برای گردشگران و ایجاد فرصتی برای افراد محلی در جهت کسب درآمد بیشتر، ایجاد اشتغال و آشنایی با فرهنگ های مختلف و ایجاد ارتباط با سایر افراد روستای خود می باشد و ایجاد این فرصت بدون تخریب محیط زیست طبیعی مد نظر است (محمدی و حیاتی، ۱۳۹۱: ۷)

مفهوم توسعه ی پایدار گردشگری روستایی

در عصر حاضر، گردشگری و اقتصاد گردشگری در حال تبدیل شدن به یکی از سریع ترین صنایع رو به رشد جهان، ابزاری برای ایجاد درآمد ملی، از اصلی ترین ارکان اقتصادی جهان و نیز از مفاهیم، اشکال و ارکان توسعه ی پایدار قلمداد می شود. از طرفی گردشگری اشکال مختلفی دارد که اکنون شکلی نوین و گزیداری از گردشگری با عنوان گردشگری روستایی، با هدف توسعه ی پایدار جوامع محلی در نواحی روستایی و به عنوان ابزاری برای توسعه ی اقتصادی و اجتماعی و یکی از مهم ترین مشاغل مدرن در مناطق روستایی ارتقا یافته است. هر چند که گردشگری روستایی در مجموع موضوع جدیدی نیست اما اهمیت آن و نقشی که در توسعه ی پایدار جوامع محلی ایفا می کند، به تازگی مورد تایید قرار گرفته است. (داس ویل، ۱۳۸۶: ۱۰). این در حالی است که با آنکه مفاهیم توسعه ی پایدار از دهه ی ۱۹۸۰ به بعد در نوشتارهای توسعه ی جهان به طور گسترده مورد توجه صاحب نظران واقع شده، اما توجه به گردشگری پایدار از دهه ی ۱۹۶۰ با شناسایی تاثیر بالقوه ی گردشگری انبوه و توجه به تاثیر فعالیت های گردشگری بر اقتصاد، محیط زیست و فرهنگ نقاط توریستی در مناطق میزبان آغاز شد. این روند در دهه ی ۱۹۷۰ با شکل گیری و پیدایش مفهوم گردشگری سبز که بر اساس آن، ارزش سرمایه های طبیعی و میزان خسارت ها و آسیب های وارد آمده بر محیط زیست برآورد می شود- ادامه یافت و بیش تر بر حفاظت از منابع طبیعی و فرهنگی و سایر منابع گردشگری بر استفاده ی دائم نسل فعلی و نسل های آینده معطوف گردید. به دنبال این تلاش ها اصطلاح و مفهوم گردشگری پایدار به عنوان تنها راه نجات طبیعت و انسان نمود پیدا کرد. رهیافت گردشگری پایدار، گردشگری را در غالب مرزها بررسی می کند و رابطه ی مثلث وار میان جامعه ی میزبان و سرزمین آن را از یک سو و جامعه ی میهمان یعنی گردشگران را از سویی دیگر با صنعت گردشگری برقرار می سازد و قصد دارد فشار و بحران موجود بین سه ضلع مثلث را تعدیل و در طولانی مدت موازنه ای را برقرار سازد. (قادری، ۱۳۸۲)

توسعه پایدار روستایی عبارت است از وحدت میان ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی به منظور بالا بردن سطح معیشت و رفاه مردم روستایی است. در توسعه پایدار روستایی توجه به عوامل زیست محیطی از اهمیت بسیاری برخوردار می باشد. (محمدی و حیاتی،)

لازم به ذکر است جوامعی که صنعت توریسم روستایی و کشاورزی در آن رواج دارد و به موفقیت هایی از این راه رسیده اند جوامعی هستند که افراد در فعالیت ها و پروژه ها کنترل و مشارکت دارند و قسمت عمده منافع در جامعه مورد نظر باقی می ماند. اعضای جامعه خود درگیر پروژه ها می شوند و منافع نیز باید به آنان اختصاص یابد و بر اساس مشارکت داوطلبانه این امر صورت می گیرد. (Li, 2005)

همه این موارد نشان دهنده یک رابطه قوی بین توریسم روستایی با توسعه پایدار می باشد و یکی از راهکارهای اساسی برای توسعه مناطق روستایی توجه به این نوع توریسم است تا محیط های روستایی را از انزوا و مهمجوریت خارج نموده و توسعه ای متوازن در کشور ایجاد نمایند. توریسم روستایی موجب حفظ و تداوم فرهنگ اصیل و بومی می شود و نکته مورد توجه در روستاها و ایلات و عشایر این است که هر کدام از آنها افسانه ها، داستان ها، آداب، سنن و عقاید مربوط به خود را دارند که مجموعه این ها یک موزه مردم شناسی بی نظیر است و هر یک از سیاه چادرهای عشایر و یا خانه های روستایی، مراسم و جشن های آنان حتی جشن عروسی، یک موزه زنده است که این موزه ها عرصه به تصویر کشیدن ارتباط بین سه عنصر انسان، طبیعت و فرهنگ با همدیگر است؛ لذا بایستی با به نمایش گذاردن آنان به سایرین و سهیم شدن در فرهنگ آنان در حفظ و نگهداری آنها بکوشیم و اجازه ندهیم که این موزه زنده و جالب به فراموشی سپرده شود.

کارکردهای توریسم روستایی

گرچه توریسم پیامدهای مثبتی را به دنبال دارد اما بدون برنامه ریزی و نظارت دقیق، حتی این نوع توریسم می تواند آسیب های جدی را بر پیکر روستاها وارد نماید. این توریسم بر سه بعد اقتصادی، محیطی و اجتماعی- فرهنگی تاثیر دارد. اثرات مثبت و کارکردهای توریسم روستایی در ذیل بیان گردیده است:

۱- کارآفرینی برای جوانان و زنان روستایی، توسعه مراکز اشتغال کوچک و ایجاد شغل های متعدد و جلوگیری از مهاجرت

۲- مشارکت افراد محلی در مدیریت و برنامه ریزی ها و نیز جلب مشارکت آنان در توسعه اقتصاد ملی با پتانسیل حفظ و حمایت از منابع طبیعی و محیط زیست

۳- تزریق سرمایه به روستا و کاهش فقر با ایجاد یک کانال جهت ارزش افزوده محصولات محلی، رشد و حفظ صنایع دستی و خارج شدن از اقتصاد تک بعدی روستا و افزایش و تغییر شکل منابع در معرض خطر به سمت منابع پربازده و همراه با سودمندی و توزیع درآمد

۴- ارتباطات بیشتر روستاییان با سایر جوامع و فرهنگ های متنوع و ارتقاء سطح فرهنگ مردم محلی، حفظ و تداوم ارزش های فرهنگی و شناساندن هویت محلی

۵- افزایش سرمایه اجتماعی و رفاه جوامع محلی

مدیریت گردشگری و نقش آن در توسعه ی روستایی

مدیریت امور گردشگری در سطح ملی از وظایف و مسئولیت های دولت است که خط مشی و سیاست های کلی، وضع مقررات، ترتیبات اداری، منابع مالی و سهم هر یک از بخش های عمومی یا خصوصی توسط دولت مشخص می شود. در برخی از کشورها برنامه ریزی گردشگری در این سطح به صورت نیمه دولتی یا حتی غیر دولتی و خصوصی انجام می گیرد. بدین ترتیب برنامه ریزی و مدیریت گردشگری روستایی وظیفه ی تعداد زیادی از سازمان های بخش دولتی و خصوصی و شوراهای اسلامی روستاهاست که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در گردشگری دخالت دارند

محصول گردشگری روستایی

برای تامین انتظار بازدیدکنندگان لازم است کسب و کارهای مرتبط با گردشگری، رفتار خرید گردشگران را درک کنند. مقصدهای گردشگری روستایی برای رقابت باید دارای امکانات تامین نیازمندی های اساسی گردشگران مانند: اقامت و غذا باشند برای نمونه، در گردشگری مزرعه، کشاورزان باید توانایی متنوع ساختن فعالیت های خود را داشته باشند، تا ارزش محصولات و دارایی آن افزایش پیدا کند. این موجب بقا و توسعه ی جنگل داری، شکار، ماهیگیری، تولید میوه ها و پرورش زیتون در (کشورهای مدیترانه) می شود. در همه ی بازدیدها یا تجارب گردشگران، برخی از محصولات یا عناصر مختلف در نظر گرفته می شود. این عناصر به طور معمول شامل حمل و نقل، اقامت، سرگرمی، جاذبه ها و تسهیلات خرده-فروشی و امکانات فراغتی و تفریحی است، آن ها با یکدیگر عرضه ی گردشگری را نشان می دهند. برخی اوقات، این عناصر سازماندهی شده، و به صورت یک بسته ی گردشگری در می آید که توسط گردانندگان سفرها و عوامل مسافرت ها به فروش می رسد و گاهی اوقات نیز گردشگران خود این عناصر مختلف را انتخاب و ترکیب می کنند. در هر مورد این عناصر به طور جمعی، ترکیبی از فعالیت ها و کارکردها را تولید می کنند که ((محصول گردشگری)) نامیده می شود. دو شیوه برای بررسی محصول گردشگری وجود دارد، این موضوع از یک طرف ممکن است از نقطه نظر صنعت گردشگری یا فراهم کنندگان محصول گردشگری بررسی شود که در این صورت، تمرکز بر مسائل و چالش های بخش های گردشگری است.

از طرف دیگر، این موضوع می تواند از نقطه نظر گردشگران بررسی شود. در این مورد، محصول گردشگری شامل کل تجربه ی گردشگری است، و در این صورت محصول گردشگری بیش تر از مجموع بخش های تشکیل دهنده ی آن است. به عبارت دیگر محصول گردشگری روستایی به طور ساده مجموعه ای از جاذبه ها،

تسهیلات و فرصت های تفریحی در نواحی روستایی نیست، بلکه تمامی تجربه ای است که شامل همه ی دوره ها یا مراحل بازدید واقعی اعم از اولیه و بعد از آن در نواحی روستایی می شود. (رضوانی، ۱۳۸۷: ۶۰)

نتیجه گیری

در عصر حاضر، گردشگری و اقتصاد گردشگری در حال تبدیل شدن به یکی از سریع ترین صنایع رو به رشد جهان، ابزاری برای ایجاد درآمد ملی، از اصلی ترین ارکان اقتصادی جهان و نیز از مفاهیم، اشکال و ارکان توسعه ی پایدار قلمداد می شود. امروزه نقش گردشگری در کمک به توسعه ی نواحی دارای جاذبه های گردشگری بر همگان آشکار شده است. گردشگری روستایی یکی از اشکال گردشگری است که هر روز بر میزان توجه و تاکید بر آن در برنامه ریزی های روستایی و منطقه ای افزوده می شود. گردشگری روستایی گستره ای فراگیر از فعالیت ها، خدمات و تسهیلات را شامل می شود که به وسیله ی روستاییان برای تفریح، استراحت، جذب و نگهداشت گردشگران در نواحی روستایی صورت می گیرد و می تواند گردشگری کشاورزی، گردشگری مزرعه، گردشگری طبیعی، گردشگری فرهنگی، گردشگری جنگل و اکودرشگری را نیز در بر داشته باشد. بنابراین بخش توریسم به عنوان بخشی مولد در زمینه ی کسب درآمد و ایجاد اشتغال، در اقتصاد کشورها نقش بسزایی دارد. به طوری که بسیاری از کشورها به صنعت پویای توریسم به عنوان منبع اصلی درآمد، اشتغال زایی، رشد بخش خصوصی و توسعه ی ساختارهای زیر بنایی نگاه می کنند. این صنعت در دهه های اخیر به سرعت در حال رشد بوده است و انواع متعدد آن، از جمله توریسم روستایی، اکوتوریسم و صنایع دستی که بیش تر نمونه های مربوط به محیط طبیعی و روستا هستند نیز، از اقبال و توجه بسیاری برخوردار شده اند. توسعه ی پایدار گردشگری روستایی، به مثابه ی بخشی ارزشمند و روبه پیشرفت در زمینه های اقتصادی مطرح است و در زمینه های سرمایه گذاری، با توجه به دست رس بودن منابع، پایین بودن قیمت ها و کوچک بودن طرح ها در مقایسه با دیگر طرح های گردشگری، خطرات و هزینه های کمتری دارد. (رجبی، ۱۳۹۰)

معمولا گردشگری روستایی اثرات مثبت اقتصادی در جامعه میزبان بجا می گذارد اما با تدابیر اصولی باید شناخت کافی از منابع و بنیان های توسعه پایدار کسب نمود، زیرا با ادامه روند و تحلیل منابع طبیعی، تغییر و تحول چشم اندازهای روستایی، مهاجرت افراد بومی از روستا و تخریب محیط زیست، جامعه میزبان متحمل اثرات منفی خواهد شد. (جعفری و حاتمی، ۱۳۹۱)

منابع

- ۱- محمد رضا رضوانینوسعه گردشگری روستایی (با رویکرد گردشگری پایدار) (۱۳۸۸)
- ۲- رجبی، سپیده، (۱۳۹۰) نقش گردشگری در توسعه ی پایدار روستایی مطالعه ی موردی: (شهرستان خشکبیجار
- ۳- شارپلی، جولیا، (۱۳۸۰) گردشگری روستایی، ترجمه ی منشی زاده و نصیری، نشر منشی تهران
- ۴- اقبالی، ناصر، مقاله ی مدیریت گردشگری روستایی و نقش آن در توسعه ی روستایی، (۱۳۸۹) ص ۵۲
- ۵- رضوانی، محمدرضا، (۱۳۸۷) توسعه ی گردشگری روستایی با رویکرد گردشگری پایدار، انتشارات دانشگاه تهران
- ۶- داس ویل، راجر، (۱۳۸۶) مدیریت جهانگردی، ترجمه ی اعرابی، دفتر پژوهش های فرهنگی
- ۷- قادری، اسماعیل، (۱۳۸۲) نقش گردشگری روستایی در توسعه ی پایدار، پایان نامه دکتری
- ۸- مرادنژاد، همایون، (۱۳۸۱) ماهنامه ی اجتماعی- اقتصادی جهاد، خرداد و تیر ماه، شماره ی ۲۵۰-۲۵۱
- ۹- جعفری، حمید و حاتمی شاه خال، سیده محدثه، (۱۳۹۱) بررسی تاثیر گردشگری روستای در بخش اقتصادی دهستان سراوان طی دهه های اخیر، همایش ملی توسعه روستایی
- ۱۰- حسین محمدی، مریم و حیاتی، داریوش، (۱۳۹۱) توسعه توریسم روستایی رویکردی نوین در جهت توسعه پایدار روستایی، همایش ملی توسعه روستایی
- ۱۱- ظهرابی، حمید، (۱۳۸۵) تدوین الگوی مدیریت اکوتوریسم در حوزه آبخیز پریشان، مرکز علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی اهواز
- ۱۲- کریمی، جعفر، (۱۳۸۹) گردشگری روستایی و نقش آن در توسعه پایدار روستا مورد مطالعه (تعدادی از روستاهای دهستان جبل -بخش کوهپایه)، پذیرفته شده در کنفرانس منطقه ای صنعت توریسم دانشگاه آزاد خمینی شهر
- ۱۳- حسین محمدی، مریم و حیاتی، داریوش، (۱۳۹۱) توسعه توریسم روستایی رویکردی نوین در جهت توسعه پایدار روستایی، همایش ملی توسعه روستایی
- ۱۴- ظهرابی، حمید، (۱۳۸۵) تدوین الگوی مدیریت اکوتوریسم در حوزه آبخیز پریشان، مرکز علوم و تحقیقات

- 15-Lai,P.& Napal,S.K.(2006).”Local perspectives of ecotourism development in Tawushan Nature Reserve, Taiwan”.Journal of Tourism Management,Vol.27.
- 16-Walpole,M.J. & Goodwin,H.J.(2000).” Local Economic Impacts of Daragon in Indonisia”. Journal of Annals of Tourism Research, Vol.27,No.3.